

**NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60/ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTINO/OCŁASI PO
CENIKV/POŠTMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 1
RAČUN POŠT. HRANILNICE 13.188**

ORJUNA

**VREDNOSTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TIŠKARNI/
ROKOPIŠI SE NE VRA-
TAJO/ANONIMNI DO-
PIŠI SE NE PRIOBČV-
JEJO/POŠTINA PLA-
ČANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 2906**

Mentalitet in psihoza.

Vedno najdemo kako tujo besedo, da z njo prikrivamo svoje jugoslovenske grehe. Prva leta po vojni smo se sklicevali na — mentalitet. Noben človek ni prej govoril o tej čudni bolezni, naenkrat so jo iznašli v — Zagrebu. Mentalitet. Rekli so, da Hrvati ne morejo biti dobri Jugosloveni zaradi — mentaliteta. Dočim smo se Slovenci ob času deklaracijskega gibanja vsaj malo pripravili na prehod in smo premagali v sebi — avstrijski mentalitet, na Hrvaškem — vsaj med narodom — ni bilo takega globokega prepoda in gojili so bolj hrvatski mentalitet. Po vojni narod ni vprašal mnogo po takih tujih razlagah: hotel je imeti dobro državo, pošteno upravo, mir in red, da se zacelijo vojne rane. Toda politiki so zvite buče in naenkrat so iznašli, da hrvatski narod ni za tako skupno državo, niti ne more biti, ker mu o tem brani zgodovinski mentalitet. In sedaj namesto da bi se vsi borili proti temu mentalitetu, so ga še povdarjali in napihovali in ni bilo težko pridobiti narod za boj proti skupni državi — kajti razmere so bile slabe povsod ne samo pri nas — in doživeli smo vso tisto hujskarijo, ki je dosegla svoj vrhunec ob tisočletnici s sokolskim zletom v Zagrebu, s človečansko republiko itd. Neradi se spominjamo vsega tega — a vidi se, kako politični voditelji izrabljajo vse slabe strani naroda, da delajo — svojo politiko. Ni bilo takrat napake in neumnosti, ki bi se ne bila dala opravičiti z mentalitetom. Ta mentalitet — so rekli — je mišljenje naroda in proti temu mentalitetu se ne sme grešiti. Ta mentalitet je skupina ali vsota vseh čustev in misli, ki so se tekom stoletij vsedle v narodovo dušo in — to se ne sme izpremeniti. Staro srbofobstvo, madžaronstvo, prvaštvo, frankovščina, gubčevstvo, radičevstvo itd., itd. — vse to je imelo prednost pred naravnim jugoslovenstvom. Kaj čuda, da se je na to oglašil srbski mentalitet, ki je imel na ta način tudi svojo opravičenost do življenja. Ta mentalitet je koreninil seveda v narodni duši, polni kosovskih spominov, ponosa in bolesti, porojenih iz zadnjih let, Kumanovo, Albanija — pa tudi Bosna Hercegovina, morje, zavzetje Beograda — in ker sta bila oba mentaliteta kakor dedna bolezen preteklosti — sta trčila skupaj in boj je rasel. Nato se je oglašil tudi slovenski mentalitet z zedinjeno Slovenijo in avtonomijo, s kulturnim bahaštvom in klerikalnim separatizmom. Izgubili smo nekaj let v borbi s temi mentaliteti, ki so jih vzgojili naši politiki za svojo korist. Potem je nastal nekaj časa mir. Radič je šel v Beograd in se je pokazalo, da hrvatski mentalitet ne brani skupnega dela za državo, ako poslanci postanejo — ministri. In vse bi bilo dobro, ko bi mogla biti država vključ prepiru, brezdelju in neredu — dobra država. Ker pa to ni mogoče, je bilo treba najti novih besedi, s katerimi se prikriva nezmožnost parlamentarizma. In tako se je rodila hujska bolezen od mentaliteta — nastala je psihoza. Psihoza je nevarna duševna bolezen, ki onemogočuje trezen razsodek in miren dogovor.

Začetki bolezni segajo v čase mentalitetov. Znano je n. pr. da je redka ljubezen in prijateljstvo med

tremi brati, ako je eden — recimo najstarejši — tudi najmočnejši in najpremožnejši. To opažamo lahko v vsaki družini. Naravno je, da prvi kaže nekako prepotenco in nadmoč, druga dva pa nekako instinktivno vidita v vsakem njegovem koraku omalovaževanje in ponižanje. To je nekaj naravnega in v tem je vzrok otroškim pretepom in družinskimi preprirom. Nekaj podobnega imamo v naši državi. In namesto, da bi vsi delovali na to, da se to instinktivno nasprotje ublaži in omili, ga izrabljajo narodni voditelji za svojo politiko. Iz tega je nastalo bolešno razpoloženje, vsled katerega se vsak dogodek razlaga kot namenoma sovražan. Iz te atmosfere so padli strelji v skupščini in nekateri so še potem povsod slutili atentate. Vsaka beseda je dobivala drugačen pomen. Če je vlada izjavljala obžalovanje in sožalje, se je to smatralo za hinavščino in izziivanje. Ker je krsta Rističevića dospela prepozno v Beograd, je beograjska psihoza v tem videla onečaječenje mrtveca. Vsled železniške nezgode je nastala govorica o hrvatski sabotaži — in ko je nastal požar v Seljaškem domu — je bil po mnenju psihoze oženj potaknjen od Srbov. Iz tega se vidi, da trpi narodna duša na bolezni, ki je težko ozdravljiva, kajti poslej bo vsaka še tako naravna nezgoda na tej in na oni strani smatrana za — sovražan čin, ki naj še bolj razdraži narod in poveča nasprotstva. Iz tega se ne more roditi nič dobrega. Dolžnost vseh je, da delamo proti temu načinu medsebojne borbe. Jugoslovenska misel, ki enači, druži in blaži, mora zmagati nad sumničjem in hujskanjem, ki sicer lahko vzraste do nevarnih pojavov. Kajti psihoza vpliva tudi sugestivno in hitro se najdejo ljudje, ki res izvrše, kar drugi samo sumijo. Za take ljudi ne morejo biti odgovorne niti stranke niti narodi. V državi, kjer je toliko nezadovoljnih ljudi, je mnogo tudi takih, ki bi radi videli še nezadovoljnejše, ker jim razvrat, prevrat obetata dobiček. Psihoza raste in v nji kmalu ne bomo videli v vsej svoji svobodi — nič več dobrega. Težko je zdraviti bolno narodno dušo — zato je bolje prej poskrbeti, da se epidemija ne širi. O tem bi morali vodilni možje prav resno premišljati. Dovolj imamo teh tujih bolezni od korupcije do defraudacije, od mentaliteta do psihoze. Namesto zdravega naroda bomo postali hipohondri, ki bomo povsod videli strahove in nezmožnost.

Vemo, da je dosti gnilega v državi jugoslovenski — a država še stoji; treba se je otresti »zaduhlih sanj«, od besedi je treba preiti v dejanje, iz mračne atmosfere v zdravo ozračje: vere, dela, ljubezni. Treba je začeti pri sebi. Vsak naj sebe presodi, preden obsodi drugega, pa se bo videlo, kdo je kriv.

Danes smo še globoko v neznosni psihozi, ki nas mori. Ko bi namesto zunanjih intrig, ki so od nekdaj znak nekega mentaliteta, šli slaviti jubileje svoje svobode in se zakleli, da bomo pozabili žrtve svojega razdora, bi tudi v naše duše posijali sonce in spoznanje, da smo sami ustvarjali zlo, na katerem smo trpeli. To je bistvo psihoze. Kje je zdravnik, ki bi nas ozdravil? —

I. B.

Po državnem kurzu.

Jugoslovenska situacija se je bila zasukala v tako smer, da je svet pričakoval že bogve kakih mednarodnih zapletljajev, od katerih je samo Italija pričakovala ugodnih in že davno pričakovanih dobičkov. Ker nas sodi ves svet po naši lastni krivdi za politično neizobražen in nezreel narod in to radi ponašanja naših po balkanski divji metodi nastopajočih

parlamentarcev, je v prvem trenutku verjel, da je težko in z muko ustanovljena država v razsulu in v medsebojnem klanju. A narod je ostal miren in je obvaroval hladno kri, dasi so ga njegovi zastopniki hoteli z vso silo potegniti v improvizirano bratovsko vojno, ker so bili razžaljeni v svoji osebni malenkosti in so bili v nevarnosti njihovi osebni interesi.

Narod se je v vseh žalostnih slučajih poslednjega časa pokazal zrel in visoko nad svojimi političnimi lažimodreci in je s svojim molčanjem jasno pokazal preziranje do vseh onih kolovodij, ki ga hočejo zastopati pred svetovno pozornico. Pokazal je definitivno, da je sit vsega tega desetletnega pljačkanja, izžemanja in divjanja, ki se vodi na njegov račun — na račun njegove krvi, njegove imovine in njegove časti.

Razkol in razpad našega namišljenega in v bistvu smešnega parlamentarizma sta morala priti kot naravna posledica, ker je bil naš parlamentarizem zgrajen na povsem napačnih temeljih in naši mladi državi povsem nasprotnih načelih. Mlada država je potrebovala mladih in nesebičnih ljudi — idealistov, ki so bili daleč od laži-demokracije srbskih politikov, daleč od človečanskih sanjarij in fantazij hrvatskega seljaštva in še daleč od breztesnih utopij slovenskega klerikalstva. Ker so hotela ta tri, v danih prilikah kot strahovit nonsens in še strahovitejša nezmisel nastopajoča načela ustvariti in uživotvarjati to mlado državo, je moralo priti ne samo do sramotnih manipulacij in državnih skrajno smešnih in popolnoma pogrešenih aktov, ampak tudi do preloma državniškega delovanja in do bojnega stanja med vsemi tremi, gori navedenimi, že pred svetovno vojno zastarelimi in preživeli načeli, ki pa nimajo prav nič opraviti z dejanskim mišljenjem naroda. Zakaj država je duša naroda, duša je pa mlada in nepokvarjena in polna zavednega nacionalizma, ki ga pa ne more ubiti nobena korupcija, tudi nasilna ne; pa najsi prihaja od najvišjega mesta ministrske domišljavosti in prepotentnosti.

Da je država — duša naroda — zaradi velikega in toplega nacionalizma, ki je z njim prežeta in o katerem je prepričana, da jo more edino rešiti iz prepada, kamor se je strmoglavila po zaslugi svojih dosedanjih voditeljev, zmožna, da živi pravo politično in naroda vredno živ-

ljenje, je pokazala prav v današnjem ponašanju. Besnenje in laži in medsebojno pobijanje po časopisih je že nekaj časa med nami abotna reč in dokaz skrajne omejenosti poedine partije in še bolj njenih voditeljev, ker narod ni več tako nizko političen, da bi verjel vsaki abotnosti samo iz tega razloga, ker je natiskana v listu. Brezpravno cepljenje parlamenta, grožnje z amputacijo, na pomoč klicanje inozemskih institucij, posluževanje zakona o zaščiti države, kljubovalna in otročja ratifikacija nettunskih konvencij — vse to je igra, ki jo more narod samo pomilovalno in zasmehovalno gledati, a ga ne gane, ker je preponosen v svojem nacionalizmu, da bi verjel igranju mrtvih lutk.

Vrgli so mu v obraz nettunske konvencije — narod jih ni občutil in je zamahnil z mirno roko in se jih otrese; storili so mu sramoto in prodali njegov prestiž in svobodno samostojnost — narod je miren, ker ve, da se ni osmešil on, ampak tisti, ki delajo vse tako v svoji revni državniški duši in v še revnejši modrosti. Naj so konvencije stokrat priznane in naj Italija mobilizira ves svoj kapital, da pomakne svojo mejo za petdeset kilometrov dalje — naklep se ne bo realiziral nikoli, ker je nacionalna ideja v narodu premočna. Vse te konvencije, ki so jih podpisale narodno mrtve ministrske roke, bodo ostale mrtve na papirju, kakor so se spoečele, kakor so se rodile — mrtve zato, ker pri njih ni sodelovala narodova duša.

Stanje, ki vlada po besedah in pisanju naših zavoženih politikov sedaj v naši državi, ni skoro nič izpremenjeno in je še vedno tako, kot je bilo tisti dan, ko so se skregali naši ministri in politiki. Izpremenjeno je le toliko, da se je stoterno in tisočerno ojačil narodov razžaljeni nacionalizem, ki bo danes ali jutri z vso silo izbruhnil na dan. V njegovem imenu in v njegovem znamenju bratovstva se bo pa ustvarilo ono, kar bi se bilo moralo ustvariti že prvo minuto našega ujedinenja.

Kronika.

Veleizdaja? Razmere pri nas dozorevajo in vedno lepši časi se obetajo po zaslugah naših državotvornih partij, ki so pričele s kanonado očitkov druga proti drugi. Nekaj časa sem prinašalo je časopisje vladnih partij kolone obdolžitev proti opoziciji, češ da snuje veleizdajniške nakele, da treba vodje KDK vse zapreti po vrsti in obtožiti po famoznem zakonu o zaščiti države. Ko se je potem vse skupaj izkazalo za prazen bavljav — je vladno časopisje utihnilo — a oglašili so se opozicijski listi z uvodniki in bombastičnimi naslovi obtožujoč vlado veleizdaje, češ, pri njih so mislili na amputacijo. Torej revanža vladni protipozicijski kampanji. Pri vsem tem gnusnem medsebojnem obdolževanju, ki naravno bega ubogega državljana, ki že ne ve, komu naj še verjame — pa se i eni i drugi ponašajo s svojo državotvornostjo, čistim patriotizmom itd.

Kmalu bodo še poedinci začeli, sledeč divnemu zgledu naših dičnih, zaslužnih partij drug drugega dožiti veleizdaje — pa bodo koncem koncev tvorili državo sami patriotični državotvorni veleizdajalci, kar pri naša državi gotovo lepe izgleda za bodočnost.

Mi pa zopet dvigamo svoj tollkrat preslišani glas in kličemo narodu — snemi z oči očala, ki so Ti jih strankarji po sili natakili in ki Te slepe, spoznaj krivce vsega gorja, ki so s korupcijo, partizanstvom, ogabno osebno politiko in lenuharjenjem ter praznim gnusnim kričanjem — rušili to, kar si ustvaril s krvjo in v potu svojega obraza; spoznaj krivcese, ki so pili in še pijo Tvoje kri — ter pošlji jih, kamor spadajo!

Diplomatski uspehi! Pridigali smo vedno, da Latina fides nulla fides, a naši dalekovidni diplomati so ostali gluhi za naša svarila, ko smo se zavzemali za prijateljstvo s Francijo in Nemčijo ter rotili, naj se ne popušča vedno znova Italiji.

Toda vse zaman. Kljub viharju protestov so se tatinsko ponoči naglomoma sprejele Nettunske konvencije — zato pa dobivamo v nagrado od Duceja brco za brco, polom v Albaniji, nova preganjanja naših bratov v Italiji in vrhunec — ustavitev največjega glasila Slovencev v Italiji — »Edinosti«.

Pa bodo naši diplomati zopet molčali in nevernemu narodu pripovedovali o veliki ljubezni Italije do nas! Kako dolgo še?

Komunisti! Ker vlada ni mogla izvesti svojega genialnega načrta znebiti se opozicije potem proglasitve Zakona o zaščiti države nad KDK in z uapšenjem vodij iste — se je v svoji onemogli jezi radi izpodle-telega načrta znesla nad komunisti, češ, da so postali zadnje čase zopet nevarni.

Zdaj pride pa najlepše — zato, ker seveda vlada goni komuniste, so se zanje potegnili opozicionalci in to oni, ki so jih svoje dni najbolj preganjali.

Mi smo mnenja, da je postopanje i vlade i opozicije samo voda na mlin našim rdečkarskim veličinam — in da naše buržujске stranke s svojo nedelavnostjo, korupcijo in psovanjem same ustvarjajo komuniste.

Ponavljamo — smo proti nasilju in izjemnim zakonom — toda, gospoda, delajte, da pride država iz gospodarskih kriz, ki so vzrok ne-

je nekdanj slovelo v stari Grčiji po svoji modrosti.

Danes je le ona pridna gospodinja modra, katere izkoristi 7 prednosti, ki jih nudi

zaposlenosti, dajte proletarijatu popolno zaščito, zboljšajte mu gmetni položaj — pa bo komunizem našel v masah slab odmev ter bo brezopasno životarih.

S pozitivnim delom, in ne s papirnimi odredbami ter preganjanjem bo odstranjena komunistična nevarnost.

Prepotentna aroganca! V nekem lepem kraju živi od žuljev naših ljudi in naše prevelike tolerance zagrižen pangermanski pritepenec plave krvi, ki si drzne vrniti slovenski poluradni dopis z nemško pripombo, češ da on ni X. Y., ampak »ich heiße baron X. Y.« Temu gospodu svetujemo, da prečita člen četrte Vidovdanske Ustave in da se vsaj v desetem letu Jugoslavije nauči, da plemstva naša ustava ne pozna in da si prepovedujemo najodločnejše tako nesramno blatenje našega narodnega ponosa.

Če pa »plemenitemu« gospodu med nami plebejskimi pastirji in roboti ne ugaja, naj izvoli čimprej v deželo Kulturträgerjev ali pa v kavalski Magyarorszag, kjer so doneči plemiški naslovi še v čislili.

Za danes toliko, prihodnjič bomo pa gospoda z imenom objavili — da si sunt nomina odiosa.

KAJ VSE SI LAHKO DOVOLI MINISTER?

Ko je svoječasno prevzel vodstvo prometnega ministristva general Milosavljevič, je izdal oster ferman na vse prometnike, da morajo najvesteje in najstrožje paziti na to, da vsi vlaki, ki vozijo v notranjosti države, točno po voznem redu odhajajo in ne smejo pod nikakim pogojem beležiti zamud. General Milosavljevič je prometnikom celo zagrozil z velikimi denarnimi globami in disciplinarnimi kaznimi. Naglašal je strogo vojaško disciplino v prometu. Določil je dalje, da ne smejo blagajne izdajati voznih listkov potnikom pet minut pred odhodom vlaka in so na postajo zakasneli potniki imeli dostikrat izredne sitnosti.

General Milosavljevič je še vedno prometni minister, a njegov kolega Hadžić s skrbno roko vodi ministrstvo vojske in mornarice...

In te dni se je v naši blaženi deželi nekaj zgodilo. Gospod Hadžić se je s svojim lepim salonskim vozom odpeljal iz Beograda na Bled. Privozil je salonski voz v Zagreb. Od tu pa je zapel v Zidani most telefon in tamošnja postaja je dobila strikten ukaz, da mora mariborski potniški vlak, ki pride okoli poldne, toliko časa čakati na salonski voz vojnega ministra, da se priklapi mariborčanu. Ukaz so v Zidanem mostu točno izpolnili. V Ljubljano je nato mariborski potniški vlak prispel s 50-minutno zamudo! Gorenjski popol-

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Je najmodernejše urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najprostejšega do najmodernejšega. — Tiska šolske, mladinske, leposlovnice in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tvornica šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevnik in beležnice.

danski vlak pa je tudi moral čakati na salonski voz in seveda zapuščal je tistega dne ljubljanski glavni kolo-dvor s precejšnjo zamudo. Radi kaprice ministra vojske in mornarice, ki bi moral sam tudi spoštovati načelo discipline, so imeli takrat vlaki na gorenski progi in na progi Maribor-Rakek — velike zamude.

Pri tej priliki se spomnimo na madžarskega »magnata« grofa Tiszo. Ta velikaš je nekoč pred vojno sredi prostrane ogrske puste ustavil vlak in se nato vsedel v kupe. A Tisza je plačal vozniko!

Visoko, prav visoko cenijo fašisti našo inteligenco. V vsakem inteligentu vidijo kačaka ali pa vsaj preoblečenega četaša, ki hoče pobuniti Krajino in jo odtrgati od Rima. Povsod vohajo za orožjem in v vsaki kretnji vidijo zločin, ki ga je treba zatreti že v postanku. Za vsakim hodi nebroj konfidentov in noben njegov korak ni nezastražen. Sma-trajo jih za duševno manjvredne in krvoločne stvore, ki nadkriljujejo celo arbanaske komitaše. Zato ni čudno, da so po umoru borbega nočnega čuvaja v Divači, ki je bil ustreljen bogve iz katerega materijalističnega vzroka, navallili na našo inteligenco, kakor da bi ne imela pač drugega dela, nego da pobija brezpo-membne nočne čuvaje iz državnih in nacionalnih interesov. Kulturna sramota za Italijo znači to postopanje fašizma proti našemu izobraženstvu. Ali ni nikogar, ki bi se potegnil za našo inteligenco pred forumom vsega kulturnega sveta? Zakaj sedi g. dr. Marinković na stolu zunanega ministra? Ali samo zato, da hodi od kongresa do kongresa in stiska roke fašistovskim emisarjem in se jim priklanja odpred in odzad? In zakaj se g. dr. Korošec sam ne spomni besed, ki jih je poleti leta 1918. govoril pri tržaškem Sv. Ivanu onim ljudem, ki jih danes mrevvarijo in vlačijo kot razbojnike po tigorskih temnicah? Načelnost bi morala biti sveta reč v nekoč prslavljenem nacionalizmu, pri g. Korošču pa še svetjša kakor koketiranje z onimi ljudmi, ki so iz Rima in radi tega dnevno uživajo neprecenljivo srečo papežev bližine.

Tržaški zapor pri Jezuitih in v ulici Coroneo so polni političnih aretirancev, v zadnjih dneh zlasti domačinov s Proseka. Od 1. ure dalje do čez 5. uro stoji pred zaporom dolga vrsta mater, sester in žena, ki čakajo, da smejo izročiti kosilo svojim dragim, ki ječijo za omreženimi okni. Štvar je že tako huda, da se je včeraj neki nižji paznik izrazil: to je postala kar cela ščaverija...

Včeraj so po petih dneh odprli kavarno Commercio, ki je bila zaprta radi tega, ker so se tu pa tam shajali nekateri izmed aretirancev zadnjega časa. Nasprotno pa so na Proseku zaprli vse gostilne razen dveh.

2. t. m. je prineslo uradno glasilo fašijev Julijske Krajine »Popolo di Trieste« zopet silne napadalne članke proti »Edinosti«. Vse kaže, da hoče stranka doseči, da vlada ustavi slovenski tisk v Italiji. To kaže že samo gočo dejstvo, kaj je sedaj privlekel omenjeni list na dan, da lahko napada naš tisk.

Uvodniku je naslov: »Kaj je »Edinost«?, in ima dva oddelka. Prvemu je podnaslov »Podlost«, ki se glasi: »Edinost«, ki ima delati toliko stvari, ni zapazila v svojem vestniku od petka, da se je večer prej zbralo užaljeno ljudstvo na Proseku in Kontovelu, da zahteva takojšnjo zopetno zgraditev šole, ki jo je uničila sovražna nestrpljivost banditov. (Ne vemo sicer, kaj poroča Popolo o glasu, ki se širi splošno med ljudstvom, da je požar podtaknil sam učitelj Pobjono, da s tem skriva dokaze o nerednostih v blagajni...). O tem zborovanju »Edinost« ne pravi, da je bi-

lo prisotnih 800 (ali tisoč ali 25) oseb. Ne, pravi, da jih je bilo prisotnih 800... po listih. Povdarja, da prinaša vest po drugih virih in podaja svojim vernikom ta stavek kot zaključek: »Bili so prisotni člani tega, tega, tega... in... vseh pogrebnih drušev« (Popolo pravi Societa di pompe funebri).

Malenkostne stvari, in če se ozremo na uspeh, neumne; če pa gledamo na namen, zlobne. Požigalci vseh šol bodo našli svoje dopadenje. »Edinost« obstoji za to. Njeni uredniki, ki se klatijo po Istri z jugoslovanskimi funkcionarji in zasačeni s skritim zavojem propagandističnih spisov, trdijo, da niso vedeli, da je v avtomobilu tista municija, nimajo časa, da bi šli tja, kjer se slovansko ljudstvo vzdiguje proti divjaškim zločinom in vandalizmu (»Popolo« tukaj očito in vedé laže, ker namiguje na slučaj, ko je bil ustavljen avtomobil, v katerem je bil upravitelj »Edinosti« v družbi dveh prijateljev v Kopru in ko so jih ustavili miličniki in našli v avtomobilu mali zavitek knjig, ki so bile vse tiskane prav v zadnjem času pod Italijo. Na drugi strani »Popolo« pozablja, da je bil ravno v zadnjem času aretirani urednik »Edinosti« samo radi tega, ker je kot tak prisostvoval procesu proti obtožencema radi dogodkov v Škocijanu in kaj bi se mu šele zgodilo, ako bi se bil podal na Prosek ali morda na zloglasno prisilno zborovanje v Sežano. V tem se izraža ravno perfidnost fašistovskega terorja).

»List v slovanskem jeziku opusti poročilo... do ure paradije. Jutri pa bo »Edinost« pisala, da smo mi zlobni. Isto bodo trdili tudi v Ljubljani »Slovenec« in »Jutro«. Zadnji nas ravno obdoljuje, da smo zamočali »barbarske fašistovske načine, s katerimi je bila večina Slovencev prisiljena, da je podpisala protest (v Sežani, namreč). To kaže odkrito laž zahrbtno sumničenje »Edinosti«. In dobro je, da so o tem predobri Slovenci obveščeni, ki se bodo danes sestali na Proseku z dušo prostih in tojalnih državljanov, (ki se bodo morali sestati pod pritiskom ali iz oportunitete; naša opomba).

Kar se tiče »Edinosti«, vsi vedo, da nima ničesar, prav ničesar skupnega z brezimenci, ki pošiljajo grozilna pisma tem drugorodcem, ki so krivi, da soglašajo s kulturo(???) in da nočejo biti moteni po tujih huj-skačih. »Edinost«, uboga, se omeji samo na to, da se je protestno zborovanje vršilo in kakšno je bilo, ako je res... kar pišejo listi.

Kaj je torej »Edinost«, ako njena informativna služba ne sega niti do Proseka, kaj je torej, ako ni časopis? Kaj je?

Drugi članek nosi naslov »Falsifikat«. Ta trdi, da je »Edinost« »zlobno« izpustila besedo »Ne« v neki »okrožnici glede podatkov za žitno bitko, češ da je v tej okrožnici izrecno rečeno, da ti podatki nimajo nobenih posledic glede davkov, do-čim da je iz članka v »Edinosti« izhajalo ravno nasprotno. »Popolo« izvaja nato sledeče:

»Torej to je diabolni falsifikat, tihotapstvo, ker ga noben indiskretni ne bo iskal, namreč v birokratičnem poročilu, ki ga prinaša hladno »Edinost« tudi redno kakor ga objavljata italijanska oblast. Vest je naravnost postavljena na glavo. Zado-stovalo je da so odvzeli besedico »Ne«... tiskovno napako v uradnem poročilu, kjer je niti ni ne bi iskali.

Kar se tiče slovanskih deželanov, nas veseli, da je prišla vest o tej absurdni trditvi ravno od njihove stra-

ni. Nepobitno pa je, da je veliko njih lahko verjelo temu navidezno uradnemu poročilu in da so v strahu pred fiskalnimi posledicami zamočali del svojega pridelka. Tako je »Edinost« enkrat osleparila drugorodne poljedelce in jih izpostavila celo kazenskim posledicam. S tem pa je »Edinost« predvsem dala, dasi izborni skrit dokaz svojega obnašanja in svojih namenov. Samo sovražnikom domovine se lahko smehlja upanje, da je uspeh žitne bitke in gospodar-skega položaja slabši, kakor v resnici, samo njim se more porajati ideja, da vzbudi v drugorodnih neubogljivost, spore, kazni, samo njim lahko prija, da je ljudstvo alarmirano radi fantastičnih fiskalnih krutosti. Vse drugo kakor ustvarjati »dobre in lojalne« državljane... »Edinosti« ponavljamo, ni list. Kaj je? —

Medtem so fašisti »Edinost« resnično ustavili. Da se zopet oživotvori, je izključeno; verjetno pa je, da jo prično fašisti zopet izdajati, seve-

da kot glasilo fašizma, kot sramotil-ca idej, ki so ustvarile »Edinost«. Jugoslovanski parlament sprejema pri-jateljstvo fašistov, a fašisti pokopavajo zadnje znamenje našega nara-da. Slava prvim, slava zadnjim!

LAŽNIVIM OČETOM.

Pota trpljenja vi lazite,
a vedno v stranpot zalazite;
radi bi se samo veselili,
dobiček drugih bi radi dobili.
Ogenj ni voda
in brez naróda
ni zemlje, države
in ne domovine...
Če hočete — glejte nas,
glejte svobode nas sine!

Rajko Pirnat.

Deset let že molče s stisnjenimi
zobmi motrimo, kako se v tej zemlji
tepta po zločinah najsvetejše nara-
de svetinje. Da li bomo še deset let
vzdržali?

TEODOR KORN preje HENRIK KORN

LJUBLJANA, Poljanska cesta šte. 8.

Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov. — Naprava strelovodov. — Kopaliske in klosetne naprave. — Izdelovanje posode iz pločevine ter litografija. — Ustanovljeno 1852.

Zakaj pusti navadno milo vedno ostanek nesnage v perilu?

Del nesnage v perilu je masten ter se vsled tega ne more izprati z navadnim milom (kakor mastni madež!), temveč ostane kot rumenkasto-sivi ostanek nesnage v perilu ter se da (ravno tako kakor mastni madež) razkrojiti samo kemičnim potom. V to svrhu izdelujemo Benzit-Nadmilo, ki odstranjuje mastne madeže, najmanjšo in največjo nesnago in ostanek nesnage, ki ostane v vlaknih tkanine, na kemičen način. V bodoče perite z Benzit-Nadmilom! To milo ima dosedaj neznano čistilno moč — in varuje perilo!

1 ZAVOJ BENZIT 5 DINARJEV.

Benzit Nadmilo

z dvojnimi učinkoma

Tvornice Zlatorog, Maribor

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razporeda na debelo

inozemski premog in koks

vsa vrata in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za tovarne in domačo uporabo, kovinski premog, žrni premog in brikete

NASLOV:

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15 I.

ZA POLETJE

naj izgledajo tudi Vaše obleke sveže in kakor nove, zato pustite iste kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni

JOS. REICH, LJUBLJANA
POLJANSKI NASIP 4—6.

Sprejemališče: ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 3
Izvršitev v 24 urah. Postrežba točna. Cene zmerne.

„SAVA“

opče osiguravajoče dioni-čarsko društvo u Zagrebu

ustanovljena od jugoslovanskih denarnih zavodov: Prva hrvatska štedionica, Hrvatska eskomptna banka in Srpska banka d. d. u Zagrebu, Jadran-sko-Podunavska banka d. d., in Zemljaska banka d. d. v Beogradu, ter Zemljaska banka za Bosnu i Hercegovinu v Sarajevu je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja obče zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu. Lastni družbeni jamstveni fond brez garancij bank-ustanovi-teljice okroglo 30 milijonov dinarjev. **Generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra c. 2** posluje v vseh zavarovalnih strokah.

„CABA“

опче осигуравајуће диони-чарско друштво у Загребу